

BİRLEŞME VE DEVRALMA GÖRÜNÜM RAPORU 2021





Raporlama : Sinem ÜSTÜNDAĞ DEMİR

Editör : Şamil PİŞMAF

Ekonomik Analiz ve Araştırma Dairesi Başkanlığı

eaadb@rekabet.gov.tr

Rekabet Kurumu

Ocak 2022 – Ankara

İÇİNDEKİLER

ÖZET	1
1 Giriş	3
2 İŞLEM SAYISI VE DEĞERİ	6
3 YATIRIMCILARIN ÜLKELERE GÖRE DAĞILIMLARI	11
4 İŞLEM SAYISI VE DEĞERİNİN EKONOMİK FAALİYETLERE GÖRE DAĞILIMI	13
5 ÖZELLEŞTİRMELER	19
6 İDARİ SÜREÇLER, NİHAİ İNCELEMELER VE KOŞULLU İZİN VERİLEN İŞLEMLER	19

ÖZET

2021 yılında Rekabet Kurumu tarafından toplam **309** birleşme, devralma ve özelleştirme işlemi incelenmiştir. Özelleştirmeler hariç olmak üzere, bu işlemlerden **118**'inde hedef şirket¹ Türkiye Cumhuriyeti yasalarına göre kurulmuş (Türkiye kökenli) şirketlerdir. Bildirilen bu işlemlerin toplam işlem bedeli yaklaşık **42 milyar 568 milyon TL**'dir². Aynı dönemde toplam işlem bedeli yaklaşık **95 milyar TL** olan **7** özelleştirme işlemi incelenmiştir. Böylelikle 2021 yılında Türkiye kökenli şirketler için 125 işlemde öngörülen toplam işlem bedeli yaklaşık 137,5 milyar TL düzeyindedir. **2021** yılında incelenen işlemlerden **173**'ünün ise yabancıların yurt dışında gerçekleştirdikleri birleşme ve devralma işlemlerine ilişkin olduğu anlaşılmaktadır. Türkiye kökenli şirketlere doğrudan yatırım öngörülmeyen bu işlemlerde, bildirilen toplam işlem bedeli **5 trilyon 654 milyar TL**'dir³. **6** işlem kontrol değişikliği yaratmadığı için kapsam dışı olarak sınıflandırılırken 2 işlem ise bilgi notu kategorisinde bırakılmıştır.

2021 yılında Rekabet Kurumu tarafından incelenen **309** birleşme ve devralmanın **52**'sinde tarafların tümü Türkiye kökenli olup, **175**'inde ise tümü yabancı ülke yasalarına göre kurulmuş şirketlerden oluşmaktadır. **67**'sinde ise işlem taraflarından en az birer tanesi Türkiye ve yabancı kökenli şirketlerdir. Kapsam dışı, özelleştirme ve bilgi notu kategorilerindeki toplam **15** işlem için bu gruplama yapılmamıştır.

Özelleştirmeler dışında kalan tüm işlemler dikkate alındığında, bu işlemlerden **tüm tarafları Türkiye kökenli olan şirketler** arasında gerçekleştirilen birleşme ve devralmaların toplam işlem değeri **15 milyar 919 milyon TL**'dir. Aynı dönemde **tüm tarafları yabancı şirketler** olan işlemlerde gerçekleşen toplam işlem değeri ise **5 trilyon 654 milyar TL**'dir. İşlem taraflarından

¹ "Hedef şirket" kavramı birleşme, devralma ya da ortak girişim işlemine konu edilen kişiyi veya ekonomik birimi ifade etmektedir.

² Özelleştirme işlemleri dışında kalan ve işlem değeri bildirilen başvuruları kapsamaktadır. Toplam 7 başvuruya ilişkin olarak işlem bedeli bilgisi bulunmamaktadır.

³ Toplam 15 başvuruya ilişkin olarak işlem bedeli bilgisi bulunmamaktadır.

en az birer adedi Türkiye ve yabancı kökenli şirketlerden oluşan birleşme ve devralmalarda bildirilen işlem değeri **29 milyar 867 milyon TL**'dir.

2021 yılında yabancı yatırımcılar tarafından **50** ayrı birleşme ve devralma işleminde Türkiye kökenli şirketlere yatırım yapılması öngörülmüştür. Yabancı yatırımcılar arasında işlem bazında yapılan sıralamaya göre ilk sırada **10 işlem** ile **Lüksemburg** kökenli yatırımcılar bulunmaktadır. Hedef şirketin Türkiye kökenli olduğu bu işlemlerde⁴ yabancı yatırımcılar tarafından gerçekleştirileceği bildirilen yatırım tutarı yaklaşık **22 milyar TL**'dir. Aynı dönemde incelenen **1** adet özelleştirme işleminde işlem tarafları yabancı yatırımcılar olup işlem bedelinin **89,3 milyar TL** olduğu bildirilmiştir. Böylelikle **2021** yılında yabancı yatırımcılar tarafından toplam **51** işlemde Türkiye kökenli şirketlere öngörülen toplam yatırım tutarının yaklaşık **111,3 milyar TL** olduğu anlaşılmaktadır.

2021 yılında yabancı yatırımcılar tarafından bildirilen işlem bedeli, özelleştirmeler dâhil olmak üzere Türkiye kökenli şirketler için öngörülen toplam işlem bedelinin yaklaşık **%81'ini** oluşturmaktadır.

Ekonomik faaliyet alanı bakımından, birleşme ve devralma işlemlerinde hedef şirketin Türkiye kökenli olduğu işlemler içinde en yüksek işlem değeri **3 milyar 691 milyon TL** ile "**plastikten paketleme malzemeleri imalatı**" alanında gerçekleşmiştir. Aynı dönemde özelleştirme işlemleri içinde en yüksek işlem değeri **89,3 milyar TL** ile "**havalimanı işletmeciliği**" alanında kaydedilmiştir. **2021** yılında Rekabet Kurumuna bildirilen birleşme ve devralma işlemleri, son bildirim tarihinden ortalama **11** gün sonra nihai karara bağlanmıştır.

⁴ Özelleştirme işlemleri hariçtir.

1 Giriş

Teşebbüsler arasında gerçekleşen birleşme ve devralma işlemleri, ürünlerin daha ucuza sunulması, yeni ürünlerin geliştirilmesi ya da kalitenin artırılması gibi çeşitli faydaları beraberinde getirebilmektedir. Diğer taraftan bu tür işlemler başta hâkim durum yaratmak ya da hâkim durumu güçlendirmek suretiyle olmak üzere, pazardaki etkin rekabetin azalması riskini de barındırabilmektedir. Tüketiciler bakımından fiyatları arttıran, çeşitliliği azaltan ve inovasyonu zayıflatan bu tür birleşme ve devralma işlemleri [4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun](#)'un (4054 sayılı Kanun) 7. maddesi ile yasaklanmaktadır.

4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ile öngörülen bu denetimin yapılabilmesi adına, kapsamı tebliğlerle belirlenmek üzere belirli birleşme ve devralma işlemlerinin hukuki geçerlilik kazanabilmeleri için Rekabet Kuruluna bildirilerek izin alınması yükümlülüğü getirilmiştir. Bu çerçevede birleşme ve devralma sayılan haller ile bunların Rekabet Kuruluna bildirilmesine ilişkin usul ve esaslar ise [2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ](#) (2010/4 sayılı Tebliğ) ile düzenlenmiştir.

2010/4 sayılı Tebliğ uyarınca bir birleşme ve devralma işleminin bildirim tabi olabilmesi için öncelikle söz konusu işlemin incelenen teşebbüslerin kontrol⁵ yapılarında kalıcı değişiklik meydana getirmesi gerekmektedir. Örnek vermek gerekirse, teşebbüslerin kontrol yapılarında herhangi bir değişikliğe yol açmayan hisse devirleri yahut aynı ekonomik bütünlük içerisinde yer alan işletmeler arasında gerçekleştirilen birleşme ve devralmalar gibi işlemler 4054 sayılı Kanun ve böylelikle 2010/4 sayılı Tebliğ uyarınca bildirim tabi işlemlerden değildir.

Güncel ekonomik hayatta birleşme ve devralma işlemleri farklı türlerde gerçekleşmektedir. İki veya daha fazla teşebbüsün birleşmesi, bir veya daha fazla teşebbüsün tamamının ya da bir kısmının doğrudan veya dolaylı kontrolünün çeşitli yollarla bir ya da daha fazla teşebbüs veya hâlihazırda en az bir teşebbüsü kontrol eden bir ya da daha fazla kişi tarafından devralınması Rekabet Kurumu tarafından "*birleşme ve devralma işlemi*" olarak kabul edilmektedir. Ayrıca

⁵ Kontrol, ayrı ayrı ya da birlikte, fiilen ya da hukuken bir teşebbüs üzerinde belirleyici etki uygulama olanağını sağlayan haklar, sözleşmeler veya başka araçlarla meydana getirilebilir. Ayrıntılı bilgi için bkz. [Birleşme ve Devralma Sayılan Haller ve Kontrol Kavramı Hakkında Kılavuz](#)

bağımsız bir iktisadi varlığın tüm işlevlerini kalıcı olarak yerine getirecek bir ortak girişimin oluşturulması da birleşme ve devralma olarak değerlendirilmektedir.

Kamu teşebbüslerinin özel sektör teşebbüsleri tarafından devralınmasını konu alan özelleştirme işlemleri de 4054 sayılı Kanun'un "Birleşme ve Devralmalar" başlıklı 7. maddesi kapsamında ele alınmakta, ancak özel sektör teşebbüsleri arasında gerçekleştirilen birleşme ve devralmalardan farklı olarak Rekabet Kurulu tarafından [2013/2 sayılı Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri için Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ](#) (2013/2 sayılı Tebliğ) çerçevesinde değerlendirmeye tabi tutulmaktadır.

Mevcut durumda bir birleşme veya devralma işleminde, işlem taraflarının Türkiye ciroları toplamının 100 milyon TL'yi ve işlem taraflarından en az ikisinin Türkiye cirolarının ayrı ayrı 30 milyon TL'yi veya devralma işlemlerinde hedef şirket, varlık ya da faaliyetin, birleşme işlemlerinde ise işlem taraflarından en az birinin Türkiye cirosunun 30 milyon TL'yi ve diğer işlem taraflarından en az birinin dünya cirosunun 500 milyon TL'yi aşması halinde, söz konusu işlemin hukuki geçerlilik kazanabilmesi için Rekabet Kurulundan izin alınması zorunludur.⁶ Yurt dışında gerçekleşen birleşme ve devralma işlemleri de yukarıdaki eşiklerin aşılması halinde Rekabet Kurumuna bildirilmektedir. Ayrıca özelleştirme işlemlerinde, özelleştirilecek teşebbüs ya da mal veya hizmet üretimine yönelik birimin cirosunun 30 milyon TL'yi aşması halinde, ihale şartlarının kamuoyuna duyurulmasından önce Rekabet Kurumuna ön bildirimde bulunulması gerekmektedir.

Birleşme ve Devralma Görünüm Raporu, Rekabet Kurumuna bildirilen birleşme ve devralma ile özelleştirme işlemlerinden **2021 yılı içerisinde incelenerek karara bağlananlara** ilişkin veriler çerçevesinde hazırlanmıştır. Bu nedenle raporda yer verilen işlem sayısının sınırlı bir bölümü 2021 yılı öncesinde bildirilmiş olmakla birlikte bu yıl içerisinde sonuçlandırılan dosyaları içermektedir. Benzer şekilde 2021 yılında bildirilmekle birlikte henüz nihai karara bağlanmamış birleşme ve devralma işlemleri de söz konusu işlem sayısına dâhil edilmemiştir.

⁶ Özel kanunlardaki istisnalar saklıdır.

Yukarıda yer verilen ciro eşikleri aşılmamasına rağmen işlem taraflarınca Rekabet Kurumuna bildirilen birleşme ve devralmalara ait veriler de rapora dâhil edilmektedir. Ancak aynı mülkiyet veya yönetim yapısı içinde yer alan işletmelerin kendi aralarında gerçekleştirdikleri **grup içi birleşme ve devralma işlemleri** Rekabet Kurumunun denetimi dışındadır ve bu işlemlere ilişkin işlem bedeli bilgileri bu raporun veri seti içinde **yer almamaktadır**.

Bu raporda ilke olarak hedef şirketin kökeni, söz konusu şirketin hangi ülkenin hukukuna tabi olarak kurulmuş olduğuna göre değerlendirilmektedir. Raporda birleşme ve devralma işlemleri iki kategoride incelenmektedir: Buna göre **ilk kategoride**, işlem taraflarının veya hedef şirketin hangi ülkenin yasalarına göre kurulmuş olduğu hususunda herhangi bir daraltma yapılmaksızın, Rekabet Kurumuna bildirilen **tüm işlemler dikkate alınmaktadır**. Bu bakımdan raporda değerlendirilecek ilk kategori **“Tüm İşlemler”** olarak anılacaktır. **İkinci kategoride** ise yalnızca **hedef şirketin Türkiye Cumhuriyeti yasalarına göre kurulmuş olduğu** işlemler ele alınmaktadır. Bu işlemler ise **“Türkiye İşlemleri”** olarak anılacaktır.

Tarafları yabancı ülkelerin yasalarına göre kurulmuş şirketlerin gerçekleştirdikleri birleşme ve devralmalarda işlem bedelinin ne kadarının Türkiye’deki varlıkları etkilediği bilgisi net olarak ayrıştırılamamaktadır. Bu sebeple işlem bedelinin raporlanmasında söz konusu işlemin toplam bedeli esas alınacaktır. İşlem bedelinin yabancı para cinsinden bildirildiği durumlarda bu bedel işlemin karara bağlandığı yıldaki ortalama kur bilgisi kullanılarak Türk Lirasına çevrilmiştir⁷.

Raporda esas olarak Rekabet Kurulu tarafından incelenen birleşme ve devralma işlemleri ile özelleştirmeler bakımından 2021 yılındaki gelişmelerin özetlenmesi hedeflenmektedir.

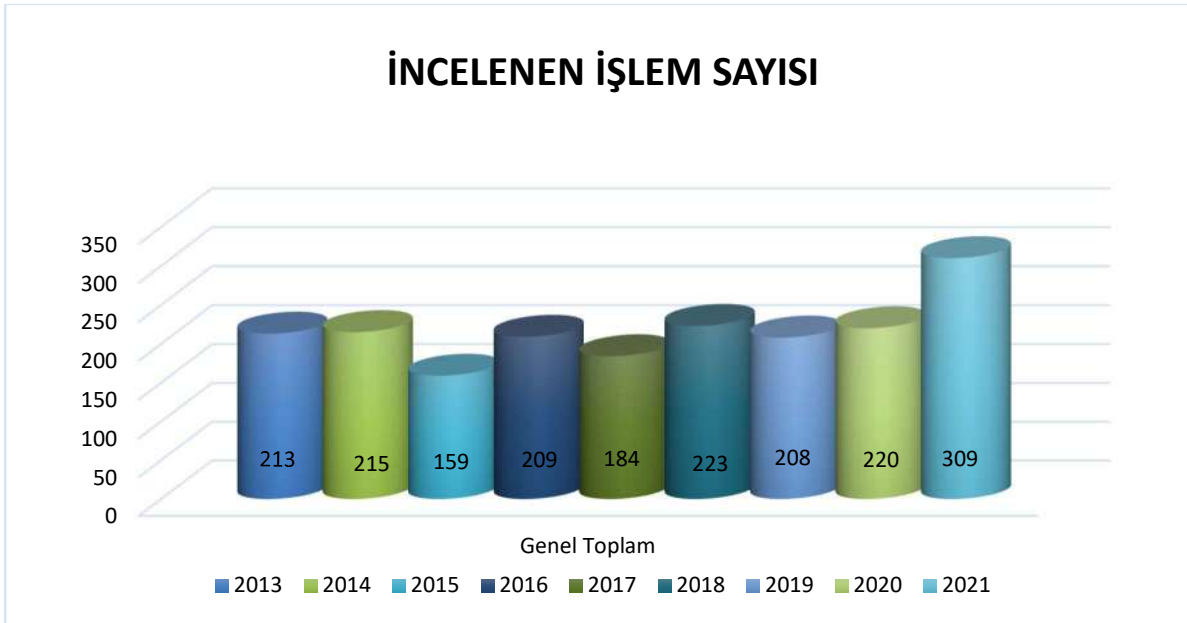
⁷ 2021 yılsonu döviz kuru ortalaması Avro: 10,44; Dolar: 8,86 TL olarak alınmıştır.

2 İŞLEM SAYISI VE DEĞERİ

2.1 TÜM İŞLEMLER

Rekabet Kurumu tarafından **2021** yılında toplam **309** birleşme ve devralma işlemi incelenmiştir (**Tüm İşlemler⁸**). **2020** yılında ise **220** birleşme ve devralma işleminin incelendiği görülmektedir.

Grafik 1: Yıllara Göre İncelenen Birleşme ve Devralma İşlemleri (Tüm İşlemler, 2013–2021)



Kaynak: Rekabet Kurumu, Kararlar Dairesi istatistikleri

2013–2021 dönemini içeren **son dokuz yıla ait incelenen ortalama işlem** adedi **216**'dır. **2021** yılında incelenen birleşme ve devralmalara ait toplam işlem adedinin **son dokuz yılın ortalamasının üzerinde olduğu** görülmektedir. Bir önceki yıla ait veriler ile kıyaslandığında ise **% 40** düzeyinde bir artış gözlenmektedir.

İşlem taraflarının kökeni bakımından yapılan gruplamaya göre **Tüm İşlemler** içinde **2021** yılında **309** işlemin **52**'sinde tarafların tümü Türkiye kökenli, **175**'inde ise tümü yabancı ülke yasalarına göre kurulmuş şirketlerden oluşmaktadır. **67** işlemde ise taraflardan en az birer adedi Türkiye kökenli ve yabancı şirketlerden oluşmaktadır.

⁸ Tüm İşlemler: İşlem taraflarının, hedef şirketin veya işlem konusu ortak girişimin hangi ülkenin yasalarına göre kurulmuş olduğu hususunda herhangi bir daraltma yapılmaksızın Rekabet Kurumuna bildirilen tüm işlemleri tanımlamaktadır.

Tablo 1: İşlem Taraflarının Kökenine Göre İncelenen İşlem Sayıları ve Bildirilen İşlem Değerleri (Tüm İşlemler, 2020–2021)

TARAFLARIN KÖKENİ	İşlem Sayısı ve Değerinin Dağılımı, 2020		İşlem Sayısı ve Değerinin Dağılımı, 2021	
	İŞLEM SAYISI	İŞLEM DEĞERİ (TL)	İŞLEM SAYISI	İŞLEM DEĞERİ (TL)
Türkiye İşlemleri				
Tüm Tarafları Türk	30	6.631.892.716	51	15.859.577.485
Türk ve Yabancı	38	21.846.365.156	65	26.504.287.307
Tüm Tarafları Yabancı	7	713.853.465	2	204.000.000
Türkiye BD İşlemleri Toplam	75⁹	29.192.111.337	118¹⁰	42.567.864.792
ÖZELLEŞTİRME	-		7	94.980.200.000
Türkiye İşlemleri Toplam	75	29.192.111.337	125	137.523.064.792
Yurt dışı İşlemleri				
Tüm Tarafları Türk	-		1	59.362.000
Türk ve Yabancı	-		2	3.363.074.671
Tüm Tarafları Yabancı	132	2.668.395.298.380	173	5.654.318.114.574
Yurt dışı İşlemleri Toplam	132¹¹	2.668.395.298.380	176¹²	5.657.740.551.245
KAPSAM DIŞI¹³	11		6	
BİLGİ NOTU/DİĞER	2		2	
GENEL TOPLAM	220	2.697.587.409.717	309	5.795.263.616.037

Kaynak: Rekabet Kurumu, Kararlar Dairesi istatistikleri ve EAAD hesaplamaları

⁹ Toplam 9 işleme ilişkin olarak işlem bedeli bilgisi bulunmamaktadır.

¹⁰ Toplam 7 işleme ilişkin olarak işlem bedeli bilgisi bulunmamaktadır.

¹¹ Toplam 5 işleme ilişkin olarak işlem bedeli bilgisi bulunmamaktadır.

¹² Toplam 15 işleme ilişkin olarak işlem bedeli bilgisi bulunmamaktadır.

¹³ Aynı teşebbüs bünyesinde (grup içi) gerçekleşmesi nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında bir birleşme devralma işlemi sayılmayan işlemlerdir.

Birleşme ve devralmalar bakımından **tüm işlemler** içinde **2021** yılında **tüm tarafları Türkiye kökenli** olan şirketlerin gerçekleştirdikleri birleşme ve devralmaların toplam işlem değeri **15 milyar 919 milyon TL**'dir. Aynı dönemde **tüm tarafları yabancı şirketler** olan işlemlerde bildirilen toplam işlem değeri **5 trilyon 654 milyar TL**'dir. 2020 yılında tüm tarafları Türkiye kökenli olan şirketlerin gerçekleştirdikleri birleşme ve devralmaların toplam işlem değeri 6 milyar 632 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde tüm tarafları yabancı şirketler olan işlemlerde bildirilen toplam işlem değeri 2 trilyon 669 milyar TL 'dir.

2.2 TÜRKİYE İŞLEMLERİ

Türkiye İşlemleri, hedef şirketin¹⁴ Türkiye Cumhuriyeti yasalarına göre kurulmuş (Türkiye kökenli) olduğu işlemleri tanımlamaktadır. Bu gruptandırmaya göre **2021** yılında **118** birleşme ve devralma işleminde hedef şirketin Türkiye kökenli olduğu görülmektedir. **2021** yılında bu işlemlerde toplam işlem bedeli **42 milyar 568 milyon TL** 'dir. Aynı dönemde **7** özelleştirme işlemi incelenmiş olup bu işlemlerde toplam işlem bedeli **94 milyar 980 milyon TL**'dir. Böylelikle 2021 yılında Türkiye kökenli şirketler için **125 işlemde** öngörülen toplam işlem bedelinin yaklaşık **137,5 milyar TL** düzeyinde olduğu görülmektedir. Aynı sayılar **2020** yılı için sırasıyla **75** işlemde **29 milyar 192 milyon TL**'dir.

Tablo 2: Türkiye İşlemlerinde İşlem Sayıları ve Değerleri (2020–2021)

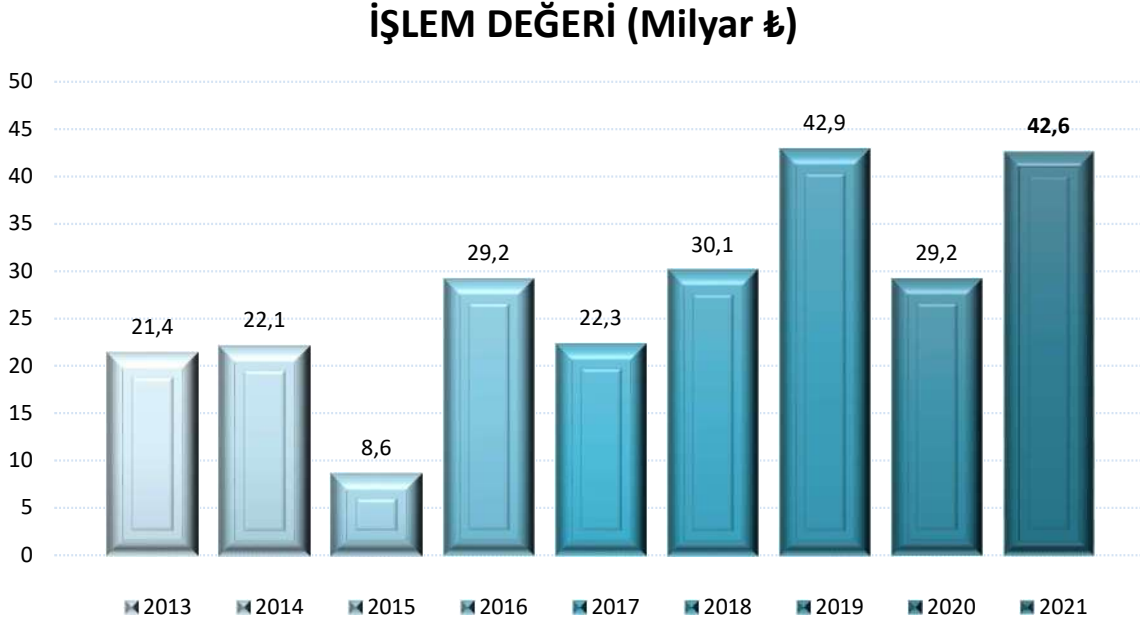
İşlem Sayıları ve Değerleri, 2020		
HEDEF ŞİRKETİN KÖKENİ	İŞLEM SAYISI	İŞLEM DEĞERİ (TL)
Türkiye (TR)		
Birleşme Devralma	75	29.192.111.337
Özelleştirme	.	.
İşlem Sayıları ve Değerleri, 2021		
HEDEF ŞİRKETİN KÖKENİ	İŞLEM SAYISI	İŞLEM DEĞERİ (TL)
Türkiye (TR)		
Birleşme Devralma	118	42.567.864.792
Özelleştirme	7	94.980.200.000

Kaynak: Rekabet Kurumu, Ekonomik Analiz ve Araştırma Dairesi hesaplamaları

¹⁴ Daha önce de belirtildiği üzere "hedef şirket" kavramı birleşme, devralma ya da ortak girişim işlemine konu edilen kişiyi veya ekonomik birimi ifade etmektedir.

Özelleştirme işlemleri hariç olmak üzere, Türkiye İşlemleri için Rekabet Kurumuna bildirilen işlem değerlerinin yıllara göre seyri, Grafik 2'de sunulmaktadır.

Grafik 2: Yıllara Göre Türkiye İşlemlerinde Bildirilen Birleşme ve Devralma İşlem Değerleri (Özelleştirmeler Hariç, 2013–2021)



Kaynak: Rekabet Kurumu, Ekonomik Analiz ve Araştırma Dairesi hesaplamaları

Birleşme ve devralma işlemlerinde **son dokuz yıla ait ortalama işlem bedeli değeri** ise **27,5 milyar TL**'dir. 2021 yılına ait **işlem hacmi 42 milyar 568 milyon TL** değeri ile **son dokuz yılın ortalamasının üstünde** olup söz konusu değerde **bir önceki yıla kıyasla yaklaşık %46 artış** görülmektedir.

2021 yılında gerçekleşen toplam **118 Türkiye İşlemi** içinde **işlem taraflarının kökeni** bakımından yapılan gruplamaya göre, **51 işlemden** tüm taraflar sadece Türkiye, **2 işlemden** tüm taraflar sadece yabancı, **65 işlemden** ise işlem taraflarından en az birer adedi Türkiye ve yabancı kökenli şirketlerden oluşmaktadır. Bu gruplandırmaya özelleştirme işlemleri dâhil edilmemiştir.

Türkiye İşlemleri içinde tüm tarafları sadece **Türkiye kökenli kişiler/şirketler** olan birleşme ve devralmaların **toplam işlem değeri**, **2021** yılında 2020 yılına kıyasla **%139** oranında artarak yaklaşık **15 milyar 860 milyon TL** olarak gerçekleşmiştir. **2021** yılında Türkiye İşlemleri içinde

tüm tarafları sadece **yabancı kökenli kişiler/şirketler** olan birleşme ve devralmaların toplam işlem değeri yaklaşık **204 milyon TL**, taraflarından en az birer adedi **Türkiye ve yabancı kökenli şirketler** olan işlemler için işlem değeri ise yaklaşık **26 milyar 504 milyon TL** olarak hesaplanmıştır.

2020 yılında gerçekleşen toplam **75 Türkiye İşlemi** içinde ise **30 işlemde** tüm taraflar sadece Türkiye, **7 işlemde** tüm taraflar sadece yabancı kökenli şirketlerden oluşmaktaydı. **2020** yılında Türkiye işlemleri içinde tüm tarafları sadece Türkiye kökenli kişiler/şirketler olan birleşme ve devralmaların toplam işlem değeri yaklaşık **6 milyar 632 milyon TL** olarak gerçekleşmişti. Tüm tarafları sadece yabancı kökenli kişiler/şirketler olan birleşme ve devralmaların toplam işlem değeri yaklaşık **714 milyon TL**, işlem taraflarından en az birer adedi Türkiye ve yabancı kökenli şirketler için işlem değeri yaklaşık **21 milyar 85 milyon TL** olarak kaydedilmişti.

Tablo 3: Türkiye İşlemlerinde Tarafların Kökenine Göre Bildirilen Birleşme ve Devralma İşlem Sayıları ve Değerleri (Özelleştirmeler Hariç, 2021)

Türkiye İşlemlerinde Tarafların Kökeni, İşlem Sayıları ve Değerleri, 2021			
İŞLEM		İŞLEM SAYISI	İŞLEM DEĞERİ (TL)
Birleşme/ Devralmalar			
Devreden /Devralan			
	TR/TR	50	15.834.577.485
	TR/YB	46	21.274.830.586
	YB/TR	17	4.748.456.721
	YB/YB	2	204.000.000
Ortak Girişim			
Taraflar			
	TR/TR	1	25.000.000
	TR/YB	2	481.000.000
TOPLAM		118	42.567.864.792

Kaynak: Rekabet Kurumu, Ekonomik Analiz ve Araştırma Dairesi hesaplamaları

3 YATIRIMCILARIN ÜLKELERE GÖRE DAĞILIMLARI

Tablo 4: Türkiye İşlemlerinde Yabancı Yatırımcıların Ükelere Göre Dağılımları (2020–2021)

Yatırımcıların Ülkesi	Türkiye İşlemleri 2021	Türkiye İşlemleri 2020
LÜKSEMBURG	10	4
A.B.D.	6	3
BİRLEŞİK KRALLIK	5	2
AVUSTURYA	3	2
HOLLANDA	3	1
JAPONYA	3	1
ALMANYA	2	5
BELÇİKA	2	1
ÇİN	2	-
İSVİÇRE	2	2
AZERBAYCAN	1	1
BREZİLYA	1	.
B.ARAP EMİRLİKLERİ	1	4
CAYMAN ADALARI	1	.
DANİMARKA	1	.
FİNLANDİYA	1	.
FRANSA	1	.
İSVEÇ	1	1
İTALYA	1	1
KANADA	1	.
TAYLAND	1	.
ÜRDÜN	1	.
ÇEK CUMHURİYETİ	.	1
GÜNEY KORE	.	1
İRLANDA	.	1
KATAR	.	2
POLONYA	.	1
	50	34
	Özelleştirme	Özelleştirme
Almanya	1	-

Kaynak: Rekabet Kurumu, Ekonomik Analiz ve Araştırma Dairesi hesaplamaları

Yabancı yatırımcılar **2021** yılında **50** ayrı birleşme ve devralma işlemi ile **1** özelleştirme işleminde Türk şirketlerine yatırım yapmıştır. **2021** yılında **Türkiye kökenli** hedef şirketler için yapılan grupta ilk sırada **10** işleme **Lüksemburg** kökenli yatırımcılar bulunmaktadır. İkinci sırada **6** işleme **ABD** kökenli yatırımcılar yer almaktadır. **2021** yılında Türkiye kökenli şirketlerinin devir konusu olduğu birleşme ve devralma işlemlerinde yabancı yatırımcılar tarafından yapılması öngörülen toplam yatırım tutarı yaklaşık **22 milyar TL**'dir. **Bir adet özelleştirme işlemi ile birlikte yabancılar tarafından öngörülen toplam yatırım tutarı 111,3 milyar TL düzeyindedir.**

2020 yılında Türkiye kökenli hedef şirketler için yapılan grupta ise ilk sırada 5 işleme Almanya kökenli yatırımcıların, ikinci sırada ise 4'er işleme Birleşik Arap Emirlikleri ile Lüksemburg'un yer aldığı görülmektedir. Aynı dönemde yabancı yatırımcıların toplam **34** işleme yaklaşık **10,7 milyar TL**'lik yatırım yapılmasını hedeflemiş oldukları görülmektedir.

Yabancıların Türkiye kökenli şirketlere doğrudan yatırım yapmayı öngördükleri yukarıda bahsi geçen 50 işlem dışında, yurt dışında gerçekleştirdikleri 173 işlemin de bildirim konusu yapıldığı anlaşılmaktadır. Söz konusu 173 işlemde bedeli bildirilenler için hesaplanan toplam bedel yaklaşık **5 trilyon 654 milyar TL**'dir. Yabancı yatırımcıların Türkiye içerisinde ve küresel düzeyde gerçekleştirmeyi planladıkları, **2021** yılı içerisinde incelenen **toplam 224** işlem ekonomik faaliyet alanlarına göre işlem bedeli baz alınarak sıralama yapıldığında, **2021** yılında dünya genelinde yatırım yapılan sektörlerden öne çıkanlar şu şekildedir:

- **Finansal hizmetler**
- **Kimyasal ürünlerin imalatı**
- **Programcılık ve yayıncılık faaliyetleri**
- **Makine ve ekipman imalatı**
- **Temel eczacılık ürünleri imalatı**

4 İŞLEM SAYISI VE DEĞERİNİN EKONOMİK FAALİYETLERE GÖRE DAĞILIMI

Türkiye İşlemlerinde 2021 yılında birleşme ve devralmalar içinde en çok işlem, “**elektrik enerjisinin üretimi, iletimi ve dağıtımı**” alanında gerçekleşmiştir. Bu işlemler arasında 2021 yılında en yüksek işlem değeri, “**plastikten paketleme malzemeleri imalatı**” alanında bildirilmiştir. Bu alandaki işlem değeri 2021 yılında bildirilen (özelleştirmeler hariç) Türkiye İşlemlerinin toplam değerinin yaklaşık %9’una tekabül etmektedir. Türkiye İşlemleri arasında 2020 yılında da en çok işlemin, “**elektrik enerjisinin üretimi, iletimi ve dağıtımı**”; en yüksek işlem değerinin “**parasal aracı kuruluşların faaliyetleri**” alanında gerçekleştiği görülmektedir.

Ana faaliyet alanları bakımından yapılan gruplandırmaya göre¹⁵ hedef şirketin Türkiye kökenli olduğu işlemler bakımından **en yüksek işlem hacmi gerçekleşen ilk alan “imalat”tır (19,7 milyar TL)**¹⁶. İşlem hacmi bakımından **ikinci sırada “elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı” (6,4 milyar TL)**¹⁷ gelmektedir. En yüksek işlem hacmi kaydedilen **üçüncü ana faaliyet alanı ise “toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı” (5,4 milyar TL)**¹⁸ dir.

¹⁵ Nace Rev 2, tek hane.

¹⁶ 31 işlem gerçekleşmiştir.

¹⁷ 15 işlem gerçekleşmiştir.

¹⁸ 16 işlem gerçekleşmiştir.

Tablo 5: Türkiye İşlemlerinde Bildirilen Birleşme ve Devralma İşlem Sayıları ve Değerlerinin Sektörlere Göre Dağılımı (Özelleştirmeler Hariç, 2020–2021)

Ekonomik Faaliyet (Nace Rev.2, 3 Hane)	İŞLEM ADEDİ/2021	İŞLEM DEĞERİ (TL)/2021	İŞLEM ADEDİ/2020	İŞLEM DEĞERİ (TL)/2020
Elektrik enerjisinin üretimi, iletimi ve dağıtımı	14	5.176.164.120	7	1.347.899.472
Plastik ürünlerin imalatı	5	5.148.930.695	1	[...]
Diğer gıda maddelerinin imalatı	5	3.240.040.000	.	.
Bilgisayar programlama, danışmanlık ve ilgili faaliyetler	5	1.000.981.369	.	.
Sebze ve meyvelerin işlenmesi ve saklanması	3	900.130.113	1	[...]
Öğütülmüş tahıl ürünleri, nişasta ve nişastalı ürünlerin imalatı	3	311.250.000	.	.
Çimento, kireç ve alçı imalatı	3	3.855.900.000	1	[...]
Ev eşyalarının toptan ticareti	3	652.888.260	1	[...]
Belirli bir mala tahsis edilmiş mağazalarda diğer malların perakende ticareti	3	227.717.496	.	.
Sigorta	3	1.503.352.306	.	.
Diğer finansal hizmet faaliyetleri (Sigorta ve emeklilik fonları hariç)	3	919.909.500	.	.
Süt ürünleri imalatı	2	1.037.400.000	.	.
Kağıt ve mukavva ürünleri imalatı	2	1.075.049.875	1	[...]
Aşındırıcı ürünlerin ve başka yerde sınıflandırılmamış metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	2	245.540.000	.	.
Genel amaçlı makinelerin imalatı	2	993.580.560	1	[...]
Motorlu kara taşıtları için parça ve aksesuar imalatı	2	34.024.000	.	.
Bir ücret veya sözleşmeye dayalı olarak yapılan toptan ticaret	2	368.790.000	1	[...]
Mağazalar, tezgahlar ve pazar yerleri dışında yapılan perakende ticaret	2	606.200.000	1	[...]
Parasal aracı kuruluşların faaliyetleri	2	1.929.900.000	2	7.366.669.274

Ekonomik Faaliyet (Nace Rev.2, 3 Hane)	İŞLEM ADEDİ/2021	İŞLEM DEĞERİ (TL)/2021	İŞLEM ADEDİ/2020	İŞLEM DEĞERİ (TL)/2020
Taşımacılık için destekleyici faaliyetler	2	23.510.880	2	1.281.367.145
Oteller ve benzeri konaklama yerleri	1	[...]	2	484.306.200
Gaz imalatı; ana şebeke üzerinden gaz yakıtların dağıtımı	1	[...]	2	577.514.528
Hayvansal üretim	1	[...]	.	.
Demir dışı metal cevherleri madenciligi	1	[...]	.	.
Etin işlenmesi ve saklanması ile et ürünlerinin imalatı	1	[...]	.	.
Fırın ve unlu mamuller imalatı	1	[...]	.	.
Basım ve basım ile ilgili hizmet faaliyetleri	1	[...]	.	.
Rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	1	[...]	1	[...]
Temel kimyasal maddelerin, kimyasal gübre ve azot bileşikleri, birincil formda plastik ve sentetik kauçuk imalatı	1	[...]	2	200.300.833
Eczacılığa ilişkin ilaçların imalatı	1	[...]	1	[...]
Değerli ana metaller ve diğer demir dışı metallerin imalatı	1	[...]	1	[...]
Metal döküm sanayii	1	[...]	.	.
Seyahat acentesi ve tur operatörlerinin faaliyetleri	1	[...]	2	48.429.683
Diğer imalatlar	1	[...]	.	.
Oyun ve oyuncak imalatı	1	[...]	.	.
Buhar jeneratörü imalatı, merkezi ısıtma sıcak su kazanları (boylerleri) hariç	1	[...]	.	.
Metallerin işlenmesi ve kaplanması; makinede işleme	1	[...]	.	.
Çatal-bıçak takımı ve diğer kesici aletler ile el aletleri ve genel hırdavat malzemeleri imalatı	1	[...]	.	.

Ekonomik Faaliyet (Nace Rev.2, 3 Hane)	İŞLEM ADEDİ/2021	İŞLEM DEĞERİ (TL)/2021	İŞLEM ADEDİ/2020	İŞLEM DEĞERİ (TL)/2020
Genel amaçlı diğer makinelerin imalatı	1	[...]	1	[...]
Tarım ve ormancılık makinelerinin imalatı	1	[...]	1	[...]
Diğer özel amaçlı makinelerin imalatı	1	[...]	1	[...]
Motorlu kara taşıtlarının imalatı	1	[...]	1	[...]
Motorlu kara taşıtları karoseri (kaporta) imalatı; treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	1	[...]	1	[...]
Kablolamada kullanılan teller ve kablolar ile gereçlerin imalatı	1	[...]	.	.
Tıbbi ve dişçilik ile ilgili araç ve gereçlerin imalatı	1	[...]	.	.
Fabrikasyon metal ürünlerin, makinelerin ve ekipmanların onarımı	1	[...]	.	.
Suyun toplanması, arıtılması ve dağıtılması	1	[...]	.	.
İnşaat projelerinin geliştirilmesi	1	[...]	.	.
Motorlu kara taşıtlarının ticareti	1	[...]	.	.
Gıda, içecek ve tütün toptan ticareti	1	[...]	.	.
Bilgi ve iletişim teknolojisi ekipmanlarının toptan ticareti	1	[...]	.	.
Belirli bir mala tahsis edilmiş mağazalarda bilgi ve iletişim teknolojisi (ICT) teçhizatının perakende ticareti	1	[...]	.	.
Belirli bir mala tahsis edilmemiş mağazalardaki perakende ticaret	1	[...]	.	.
Lokantalar ve seyyar yemek hizmeti faaliyetleri	1	[...]	1	[...]
Yazılım programlarının yayımlanması	1	[...]	.	.
Kitapların, süreli yayınların yayımlanması ve diğer yayımcılık faaliyetleri	1	[...]	.	.
Kablolu telekomünikasyon faaliyetleri	1	[...]	.	.
Diğer telekomünikasyon faaliyetleri	1	[...]	.	.
Veri işleme, barındırma ve ilgili faaliyetler; web portalları	1	[...]	1	[...]
Kendine ait veya kiralanmış gayrimenkulun kiraya verilmesi veya işletilmesi	1	[...]	1	[...]
Kendine ait gayrimenkulun alınıp satılması	1	[...]	.	.

Ekonomik Faaliyet (Nace Rev.2, 3 Hane)	İŞLEM ADEDİ/2021	İŞLEM DEĞERİ (TL)/2021	İŞLEM ADEDİ/2020	İŞLEM DEĞERİ (TL)/2020
Mimarlık ve mühendislik faaliyetleri ve ilgili teknik danışmanlık	1	[...]	.	.
Motorlu kara taşıtlarının kiralınması ve leasingi	1	[...]	.	.
Güvenlik sistemleri hizmet faaliyetleri	1	[...]	.	.
Temizlik faaliyetleri	1	[...]	.	.
Çağrı merkezlerinin faaliyetleri	1	[...]	.	.
Ortaöğretim	1	[...]	.	.
Hastane hizmetleri	1	[...]	.	.
Spor faaliyetleri	1	[...]	.	.
İdari danışmanlık faaliyetleri	1	[...]	.	.
İçeceklerin imalatı	.	.	1	[...]
İçecek sunum hizmetleri	.	.	1	[...]
Materyallerin geri kazanımı	.	.	1	[...]
Mobilya imalatı	.	.	1	[...]
Plastik ürünlerin imalatı	.	.	1	[...]
Rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	.	.	1	[...]
Sabun ve deterjan, temizlik ve parlaticı maddeleri; parfüm; kozmetik ve tuvalet malzemeleri imalatı	.	.	1	[...]
Ses kaydı ve müzik yayıncılığı faaliyetleri	.	.	1	[...]
Su ürünleri yetiştiriciliği	.	.	1	[...]
Tarım ve ormancılık makinelerinin imalatı	.	.	1	[...]
Tek yıllık (uzun ömürlü olmayan) bitkisel ürünlerin yetiştirilmesi	.	.	1	[...]
Veri işleme, barındırma ve ilgili faaliyetler; web portalları	.	.	1	[...]

Ekonomik Faaliyet (Nace Rev.2, 3 Hane)	İŞLEM ADEDİ/2021	İŞLEM DEĞERİ (TL)/2021	İŞLEM ADEDİ/2020	İŞLEM DEĞERİ (TL)/2020
Başka yerde sınıflandırılmamış imalatlar	.	.	1	[...]
Ateşe dayanıklı (refrakter) ürünlerin imalatı	.	.	1	[...]
Başka yerde sınıflandırılmamış madencilik ve taş ocakçılığı	.	.	1	[...]
Belirli bir mala tahsis edilmiş mağazalarda diğer ev eşyalarının perakende ticareti	.	.	1	[...]
Diğer kimyasal ürünlerin imalatı	.	.	1	[...]
Eğlence ve dinlenme faaliyetleri	.	.	1	[...]
Finansal hizmetler için yardımcı faaliyetler (Sigorta ve emeklilik fonları hariç)	.	.	1	[...]
Fon yönetimi faaliyetleri	.	.	1	[...]
Gemi ve tekne yapımı	.	.	1	[...]
Işınlama, elektro medikal ve elektro terapi ile ilgili cihazların imalatı	.	.	1	[...]
TOPLAM	118	42.567.864.792	75	29.192.111.337

Kaynak: Rekabet Kurumu, Ekonomik Analiz ve Araştırma Dairesi hesaplamaları

5 ÖZELLEŞTİRMELER

2021 yılında Rekabet Kurulu tarafından karara bağlanan 7 adet özelleştirme işlemi bulunmaktadır. Söz konusu işlemlerden 3 adedi “elektrik enerjisinin üretimi, iletimi ve dağıtımı” alanında gerçekleşirken, “havalimanı işletmeciliği”, “liman işletmeciliği”, “yat limanı işletmeciliği” ve “kargo ve lojistik firmaları tarafından paket ve koli gibi kargoların taşınması ve dağıtım faaliyetleri” alanlarında birer adet işlem bildirilmiştir.

2021 yılında incelenen özelleştirme işlemleri içinde en yüksek işlem bedeli yaklaşık 89,3 milyar TL ile “havalimanı işletmeciliği” alanında kaydedilirken, toplam işlem bedeli 94 milyar 980 milyon TL düzeyindedir¹⁹. Özelleştirme işlemlerinin 2021 yılında toplam Türkiye İşlemleri içerisindeki payı yaklaşık %69’dur.

6 İDARİ SÜREÇLER, NİHAİ İNCELEMELER VE KOŞULLU İZİN VERİLEN İŞLEMLER

Piyasalarda rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak birleşme ve/veya devralma işlemlerini denetlemekle görevli olan Rekabet Kurulu tarafından, piyasadaki rekabet yapısına etkileri bakımından incelemenin derinleştirilmesi ihtiyacı duyulan birleşme ve devralma işlemleri, 4054 sayılı Kanun'un 10. maddesi çerçevesinde nihai incelemeye alınabilmektedir. Nihai inceleme sonucunda işleme doğrudan veya işlemde kaynaklanabilecek rekabetçi sorunları tamamen ortadan kaldıracak nitelikte bildirim taraflarınca önerilen taahhütler²⁰ çerçevesinde izin verilebileceği gibi ilgili işlemin yasaklanması da mümkündür. 2021 yılı içerisinde 2 işlem nihai incelemeye alınmış olup aynı dönemde 3 adet işleme ise bildirim taraflarından alınan taahhütler çerçevesinde izin verilmiştir.

2021 yılında Rekabet Kurumuna bildirilen birleşme ve devralma işlemleri son bildirim tarihinden ortalama 11 gün sonra nihai karara bağlanmıştır.

¹⁹ Özelleştirme işlemlerinde işlem bedelleri için bildirim formları ve/veya Özelleştirme İdaresi Başkanlığı web sitesinde yer alan bilgiler esas alınmıştır.

²⁰ Ayrıntılı bilgi için bkz. [Birleşme/Devralma İşlemlerinde Rekabet Kurulunca Kabul Edilebilir Çözümlere İlişkin Kılavuz](#).



www.rekabet.gov.tr

Üniversiteler Mahallesi 1597. Cadde No:9 Bilkent Çankaya 06800 /ANKARA

Tel : (312) 291 44 44

Faks : (312) 266 79 20